

TABIAT

Ein interkulturelles Umweltprojekt in Bonn
++ Bonn Çevre ve Doğayı Koruma Projesi ++

Mustafa Temizel - Geziler	+++S.2
Karbon ayak izi	+++S.3
TM Korosu pikniği	+++S.4
Poşet sorunu	+++S.6
Okul çantasında neler var	+++S.8
Küresel ısınma	+++S.10

FiBB Fachstelle für interkulturelle
Bildung und Beratung e.V.

Fachstelle für interkulturelle
Bildung und Beratung - FIBB e.V.
Landsbergerstr. 63
53119 Bonn
info@fibb-ev.de
www.fibb-ev.de

İnceleme gezileri

SV Boluspor Bonn 1992 e.V. olarak ortak çalıştığımız Tabiat projesi, birçoğumuzun artık benimsediği ve aradığı bir proje oldu. Bir dahaki çalışma ne olacak diye merakla bekliyoruz. Şu ana kadar edindiğimiz izlenim şu ki, isteyen herkes bu çalışmalara gönül rahatlığıyla katılabilir. Bu projede önemli olan çevre konusunda bilgi edinmek ve edinilen bilgileri etrafa yaymak. Bunun en güzel örneğini ben evde yaşıyorum. Tabiat kurslarına katılan kızım, kurslar bittikten sonra evde adeta çevreci kesildi. 'Musluğu boşuna akıtma' 'Şarj aletini fişte bırakma' gibi uyarılar yanısıra örneğin alışverişlerde de bizi rahat bırakmıyor. Gereksiz yere paketlenmiş ürünler gereksiz yere çöp çıkarırmış, uzak ülkelerden taşınan gıda maddeleri tırlarla, uçaklarla taşındığından çevreyi kirletirmiş, katkı maddeleriyle konservelenmiş gıdalardan uzak durulmalıymış... yani saymakla bitmez. Biz de haklıya haklı, doğruya doğru deyip söylenenlere uyuyoruz tabii. Komşularımızdan da benzeri şeyler işitiyoruz. Yani çevre konusu camiamızda artık gündelik konular arasına girdi.

Tabiat projesi, geçtiğimiz 15 ay içerisinde kurslar yanısıra bizlerin de katkılarıyla çeşitli bilgilendirici materyaller üretti. Bu materyaller örneğin gıdalardaki katkı maddeleri, gündelik yaşantımızda maruz kaldığımız zehirli kimyasallar gibi konularla ilgiliydi.

Projenin bundan sonraki aşamasında ise bu bilgiler inceleme gezileriyle pekiştirilecek. Gruplar halinde ve konu-komşunun katılabileceği gezilerde örneğin SWB binasının çatısındaki güneş enerjisi tesislerini tanıma ve hep uzaktan gördüğümüz rüzgar enerjisi tesislerini yakından inceleme fırsatını bulacağız. Bu gezilerde uzman kişiler tesisler hakkında bizlere detaylı bilgiler verecekler.

Organizasyonu tamamlanmış İnceleme gezilerinin nereye ve ne zaman yapılacağını bu derginin 11. Sayfasında bulabilirsiniz.

MUSTAFA TEMİZEL
SV BOLUSPOR BONN 1992 E.V.

Ne nedir

Karbon ayak izi

Çevreyle barışık yaşamayı, çevreyi korumayı, herkes ister, ancak modern yaşamın gerekleri çoğu zaman bizi bu konuda zorlar.

Çünkü insanoğlu giyinirken, beslenirken, enerji ihtiyacını karşılarken ve çıkardığı çöpleri imha ederken sürekli olarak doğayı kirletmekte. Bu kirliliğin baş sorumlularından biri de havaya saldıığımız karbondioksit (CO₂) gazı. Biz tüketiciler kullandığımız araçtan giydiğimiz

elbiseye kadar, evimizi ısıtırken veya soframızda yemek yerken sürekli CO₂ salımına neden olmaktayız. Çünkü kullandığımız her ürün veya aldığımız her hizmet bir şekilde enerji harcanarak üretilmek durumunda. İhtiyaç duyulan bu enerjinin üretilmesi esnasında da CO₂ salınımı gerçekleşmekte. Bu da ne kadar çok tüketilirse o kadar enerjiye ihtiyaç duyulur anlamına geliyor.

Buna orantılı olarak havadaki (atmosferdeki) CO₂ miktarı artarak

küresel ısınmaya neden oluyor. İşte karbon ayak izinden kastedilen de, her bireyin şahsen sebep olduğu karbon gazı miktarıdır.

Kısacası, tüketmek için üretmek gerekir, üretmek için ise enerjiye ihtiyaç vardır. Ancak enerjinin de bir şekilde üretilmesi gerekmektedir. İşte ihtiyaç duyulan bu enerjiyi üretirken de havaya karbondioksit salınmaktadır. Bu nedenle tüketimin kontrollü ve tasarruflu yapılması gerekir.

» **TOPLUM OLARAK ÜRETİRKEN
VEYA TÜKETİRKEN
KARBONDİOKSİT SALIMINA
NEDEN OLURUZ. YANI DOĞAYI
KİRLETEN BİR İZ BIRAKIRIZ
ARKAMIZDA. İŞTE ŞAHSIMIZDAN
KAYNAKLANAN BU İZE
„KARBON AYAK İZİ” DENMEKTE.**

<http://www.ecogood.de>
internet sitesine girip kendi karbon ayak iziniz konusunda (Almanca = ökologischer Fußabdruck) bir fikir edinebilirsiniz. Bunun için test sorularını cevaplamamız yeterli.

Piknik ve Tabiat

Birkaç yıldan beri bölgemizde çalışmalarını sürdüren Bonn Türk müziği korusu geçtiğimiz günlerde Ren nehri kenarında bir piknik düzenledi. Koro üyeleri ve aileleriyle birlikte büyüklü küçüklü 28 kişinin katıldığı piknikte oyunlar oynandı, yemekler yendi, sohbetler edildi. Üstelik bu yılki pikniğin bir de özelliği vardı. Bu özellik, pikniğin doğa ve çevreye ağırlık verecek olmasıydı. Yapılan hazırlık toplantısında belirlenen hedef „piknikte mümkün olduğu kadar az çöp çıkarmak“ şeklindeydi.

Piknik alanını tertemiz terkeden ve sadece yarım poşetlik çöp çıkaran piknikçiler „kendi kendimizle yarıştık, bu yarışta evde de sürdüreceğiz“ dediler.

Plastiğe, tek kullanımlık malzemelere ve gereksiz yere paketlenmiş ürünlere yer verilmeyen piknikte koristler hatıra fotoğrafı çekirdi.

Piknik sonrasında görüldü ki gerçekten de ortaya çıkan çöp normale göre kıyaslanamayacak kadar azdı. Koca piknikten çıkan çöp, topu topu yarım poşetten ibaretti.

Bu duruma hem şaşırان hem de çok memnun kalan koro üyeleri okurlardan şu istekte bulundular, „Normalde benzeri bir piknikten 8-10 poşet kadar çöp çıkar. Bu çöpler tabii ki piknik esnasında dağınık ve çirkin bir görüntüye neden oluyor. Tabiat dergisi aracılığıyla tüm okurlara seslenmek istiyoruz: Lütfen tek kullanımlık malzemelerden uzak durun.“

Çöpe önlem alışveriş sırasında başlıyor

Peki nasıl oldu da yemeklerin yendiği, oyunların oynandığı koca piknikten bu kadar az çöp çıktı?

Koro yöneticisi Eda Yüksel bu başarıyı şöyle açıklıyor: Daha organizasyon aşamasındayken hazırlığımızı buna göre yaptık. Adeta kendi kendimizle yarışarak mümkün olduğu kadar az çöp çıkarmaya gayret ettik. Bunu tahmin ediyorum başardık da. Az çöp çıkarmanın sırrı aslında alışveriş esnasında başlıyor. Örneğin içeceklerimizi tek kullanımlık plastik şişelerden almadık. Tam aksine cam şişeleri tercih ettik. Sebze ve meyvelerin gereksiz yere paketlenmiş olanlarına el sürmedik. En önemlisi de tek kullanımlık bardak, çatal, bıçak, kap kacak kullanmadık. Herkes tabağını, bardağını kendi evinden getirdi. Kağıt havlu ve peçetelerin kullanımında da son derece dikkatli davrandık. Dolayısıyla ortaya fazla çöp çıkmadı”

Koristlerden Yasemin Yayla ise çöp konusunda şunları söyledi:

Çöpler aslında hayatımızın bir parçası. Evlerimizde tıkabasa dolu olan çöp kutuları hem görüntüleri, hem de kokularıyla bizi gereksiz yere rahatsız ediyor. Halbuki ev çöplerini azaltmak kendi elimizde.

Koro şefi Eda Yüksel „Bu kadar az çöp çıkmasına biz de şaşırduk”

Bence ne kadar az çöp çıkarırsak evimiz ve çevremiz o kadar ferahlar. Ayrıca ben az çöp çıkarmanın bir medeniyet göstergesi olduğunu düşünüyorum.

Herşeyin tadı daha iyi

Piknikte farkına varılan başka bir konu da yiyecek ve içeceklerin porselen tabak ve cam bardakta yenilip içildiğinde insana daha lezzetli gelmesiydi.

Plastigi zaten hiç sevmediğini belirten piknik katılımcılarından Atilla Koç, „Farkında olmadan hayatımızın her alanına giren plastik, inanıyorum ki insan organizmasında olumsuz etkiler yaratıyor. Porselen ve cam ise insanda daha berrak, duru ve temiz bir his bırakıyor” dedi. Piknik katılımcılarından Rahime

Tabiat projesinin yayınladığı çevreyle ilgili materyaller koro üyeleri tarafından incelenirken.

Eryiğit ise Tabiat Projesinin yayınladığı materyallerin bu konularda sağlıklı bilgiler verdiğini belirterek „Bu materyallerden herkesin yararlanması gerekir” dedi.

Rakamlarla poşet tüketimi

Dünya çapında tüketilen bir trilyon poşet hem insan sağlığını hem de çevreyi tehdit ediyor.
kaynak: <http://www.duh.de/>

Sağlamlığına göre bir poşetin doğada çürüyüp tamamen yok olabilmesi için 100 ile 500 yıl arasında bir sürenin geçmesi gerekiyor. Ancak çevreye verdiği büyük zararlara rağmen poşetler bol miktarda kullanılıyor. Satıcıların mallarını sormadan ve otomatik olarak

poşete koymaları normal sayılıyor. Öyle ki işin farkında olanlar poşet almamak için direnç göstermek zorunda kalıyorlar. Aslına bakılırsa çoğumuzun aşırı poşet tüketiminden rahatsız olduğunu söylemek mümkün. „Birileri çıksa da şu poşetleri yasaklasa”

diye düşünenler az değil. Ancak birilerinin çıkıp ta böyle yasağı koymasına pek de olası gözüküyor. Dolayısıyla biz tüketicilere düşen görev de poşet tüketimini azaltmak ve yanımızda, çantamızda bezden bir alışveriş torbası taşımak.

İşin ciddiyetini anlamak için aşağıdaki rakamlara bir göz atmak yeterli:

Dünyada yılda 1 trilyon poşet tüketildiği tahmin edilmekte. Bu poşetlerin sadece çok az bir bölümü işlenerek tekrar ekonomiye kazandırılıyor. Yüzde doksanlık bölümü ise çöp dağları oluşturmaktan başka bir işe yaramıyor.

Umweltbundesamt verilerine göre Almanya’da dakikada 10.000, yılda ise 5,3 milyar adet poşet tüketiliyor.

» **POŞETLERİN SAĞLIKLI OLMADIĞI HERKESİN DİLİNDE AMA GENE DE GIDA MADDELERİ POŞETLERDE SAKLANIYOR. ÖZELLİKLE DE ET ÜRÜNLERİNİN POŞET İÇİNDE DERİN DONDURUCULARA KONULMASI SAKINCALI.**

Bonn-Altstadt'da durum

Almanya genelinde karşılaştığımız poşet israfı, Tabiat projesinin yürütüldüğü Bonn-Altstadt bölgesinde de büyük bir sorun. Hangi markete giderseniz gidin, poşetler adeta havada uçuşuyor. Altstadtteki bir markette çalışan Hatice hanım bu durumu doğruluyor. „Çevre açısından düşünürsek, bizim markette de poşet tüketimi aşırı derecede yüksek. Haftada yaklaşık on bin adet poşet tüketiliyor bizim markette. Poşetlerin bize maliyeti ise ayda yaklaşık bin Euro. Bu aşırı poşet tüketiminin çevreye maliyetini de artık siz düşünün.“

Market görevlisi Hatice hanım: Poşet tüketimini azaltabilmek için sürekli çareler arıyoruz.

Poşetlerden çöp torbası

Böylesine yüksek miktarda poşet tüketiminin nasıl mümkün olduğunu şöyle açıklıyor Hatice hanım, „Poşetler alışverişten sonra evde çeşitli amaçlar için kullanılıyor. En başta da çöp torbası olarak.

Bazı müşterilerin çöp torbası ihtiyaçlarını sadece bu yoldan karşıladığını biliyorum. Ayrıca poşetleri 'lazım olur' diye depolayanlar da var. Alışveriş sonrası yırtıldığı yada delindiği için çöpe atılan poşetlerin miktarı da az değil. Bir de sağlam olsun diye iki-üç poşeti iç içe koyanlar var.“

Petrol kıtlığında poşet israfı

Poşetler genellikle fosil petrolden üretilir. Dolayısıyla poşet israfı, petrol kaynaklarının israfı anlamına gelmektedir. Üstelik dünyada tüketilen bir trilyon poşetin Karbondioksit (CO2) bilançosu da 60 milyon tonla çok ağır. Yani israf ettiğimiz ve gereksiz yere kullandığımız her poşet, hem giderek sorun haline gelen petrol kaynaklarını tüketiyor hem de içerdiği kimyasallar nedeniyle çevreye zarar veriyor. Rastgele atılan poşetlerin yarattığı çirkin görüntü ve doğa sistemlerine verdiği zarar da cabası.
kaynak: <http://www.duh.de/>

Okullar açıldı

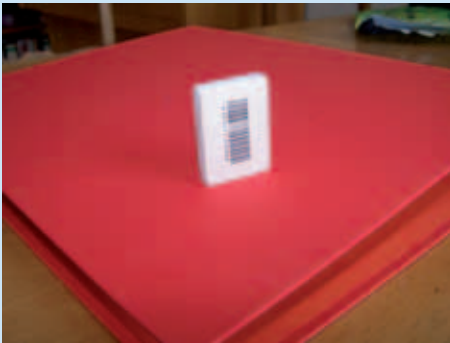
Tatil bitti okullar açıldı. Velilerimiz çocukların okul ihtiyaçlarını karşılamak için çarşı Pazar dolaşiyor. Defter, cetvel, kalem, boya, silgi derken bir de bakıyorsunuz ki dünyanın masrafını yapmışsınız.

Üstelik eve gelince halen bir yiğın eksikliğinizin olduğunu farkediyorsunuz. Gerçekten de bir çocuğun okul çantasını şöyle bir karıştırdığınızda ders gereçlerinin ne kadar fazla ve çeşitli olduğunu görüyorsunuz.

Üstelik bu ders gereçleri çocuğunuzun gün be gün kokusunu aldığı, dokunduğu ve sonuçta beraber yaşadığı ders malzemeleri.

İşte bu noktada kullanılan ders gereçlerinin hem çocuğunuzun sağlığına hem de çevre sağlığına uygunluğunu gözardı etmemek gerek.

Okulların daha başlangıç aşamasında olması, okul ihtiyaçlarının sağlıklı ve çevre dostu malzemelerden karşılanması için iyi bir fırsat. Biz de Güney ailesiyle birlikte bu fırsatı değerlendirmek istedik ve oğulları Hakan'ın ders malzemelerini çevreci gözle seçtik.

Hakan'a neler aldık:

Okul ihtiyaçları deyince akla ilk defter gelir. Biz de işe defterden başladık. Hakan'a öyle bir defter almalıyız ki çevreye zararımız olmasın. Tabii ikinci hamur kağıdın kullanıldığı bir defter olmalı bu. Çünkü ikinci hamur kağıt, kullanılmış kağıttan üretiliyor. Yani ikinci hamur kağıt için harcanan enerji, su ve ağaç, birinci hamura göre çok çok daha az. Durum böyle olunca biz de sadece defter değil ikinci hamur kağıttan yapılmış bir dosyayı da Hakan'ın çantasına koyduk.

Peki alacağımız defterin ikinci hamurdan ve çevre dostu olduğunu nasıl anlayacağız? Eğer defterin üzerinde „Blaue Engel“ yani „mavi melek“ damgası varsa sorun yok. Güvenerek alabilirsiniz.

Sıra kurşun kaleme geldi. Bilindiği gibi kalemlerin çoğu cilalı. Üstelik çocukların çoğunda kalemi ağızlarına koyma alışkanlığı var. Yani bilmeden kimyasal maddeleri ağızlarına koyuyorlar.

O halde cilasız (unlackiert) kalemler kullanmakta yarar var. Biz de öyle yaptık ve cilasız kalemleri tercih ettik. Bir de keçe kalemlerle yapıştırıcılar var (Filzstifte und Klebstifte).

Bunların çoğunda kimyasal çözücüler var, ama bizim aldığımız kalem ve yapışkanlarda çözücü madde yok. Yani Almancasıyla „ohne Lösungsmittel“. Aynı şekilde silgi konusunda da dikkatli davrandık. Piyasa, sentetik kokulu ve kimyasalların kol gezdiği silgilerle dolu. Bu tür silgiler tabii ki Hakan'ın sağlığına zararlı. O halde kokusuz ve yüzde yüz kauçuk silgi almamız gerekir. Gerçi aldığımız kauçuk silginin görünüşü öyle cicili bicili değil ama olsun, Hakan'ın sağlığı bizim için gösterişli silgiden daha önemli. Geriye cetvel ve kalem açacağı kaldı. Eh bunları da tahta veya metal gibi malzemelerden alalım ki dayanıklı olsun, çabuk bozulup kırılmasın.

Tabii ki Hakan okula giderken beslenmesini de götürecektir. Beslenmesini koymak için gene dayanıklı malzemelerden yapılmış beslenme kutuları en iyisi. İçecekler için ise sürekli olarak kullanabileceği kapaklı bir şişe Hakan'ın sağlığı için en uygun olanı.

Eğer siz de çocuğunuzun okul çantasını dayanıklı, sağlıklı ve çevreye zarar vermeyen malzemelerden

oluşturmak istiyorsanız aşağıdaki internet satış sitelerinden istediğiniz ders malzemesini güvenerek satın alabilirsiniz: www.memo.de/schulbedarf bestellen.

Bu konuda ayrıca www.papiernetz.de ve www.bonnorange.de sitelerinden Almanca olarak bilgi edinebilirsiniz.

Küresel ısınmaya karşı kendi önleminizi alın

Sevim Sağlam, Fatma Mancar ve Nazife Kocatepe, "Mevsimlik ve bölgesel gıdalar her zaman için daha iyidir." diyorlar

İnsanlarda olduğu gibi dünyamızın da ortalama bir „vücut“ ısı var. Son yıllarda bu ortalama ısı arttığı için küresel ısınmadan söz ediliyor. Yerküremizin ateşi yükseliyor adeta.

Küresel ısınma büyük doğal felaketleri de beraberinde getiriyor. Son yıllarda yaşadığımız sel felaketleri şahit olduğumuz örneklerin

başında geliyor. Doğamızı işleten sistemler küresel ısınma sonucu değişikliklere uğruyor. Örneğin eriyen buzullar okyanusların su seviyesini önemli ölçüde artırarak buharlaşma, yağmur, rüzgar gibi doğal olaylar arasındaki ahengi bozuyor. Dünyanın bazı bölgeleri çölleşirken diğer yerleri sel felaketlerine kurban gidiyor.

Küresel ısınmanın en büyük sorumlusu havaya salınan karbondioksit gazı(CO2). Bizler de araçlarımızı kullanırken, televizyon seyrederken hatta yemek yerken sürekli CO2 salınımına neden oluyoruz. Yiyecek deyip geçmemek lazım. Sofralarımızdaki yiyecekler küresel ısınma açısından önemli bir konu. Peki soframızdaki yiyeceklerle iklim arasında ne gibi bir bağlantı var?

Mevsimlik olmayan gıda maddeleri çoğunlukla uzun yollar katederek soframıza ulaşmakta. Nakil esnasında egzozlardan çıkan karbondioksit ise küresel ısınmaya neden olmaktadır. Yani gıda maddesi ne kadar uzaktan gelirse çevreye o kadar karbondioksit salmakta.

Bu nedenle sezonluk ve kendi bölgemizde yetişen gıdaları tüketmek en doğrusu. Komşularımız Sevim Sağlam, Fatma Mancar ve Nazife Kocatepe bu konuda iyi birer örnekler. Özellikle mevsimlik olmayan taze yiyecekleri evlerine sokmaya çalışıyorlar. Yazın kendi bahçelerinde yetiştirdikleri meyve ve sebzeler onlar için yeterli. „üstelik bahçemizde yetişen her şey ilaçsız, yani 'Bio'." diyor Sevim Sağlam. "Dolayısıyla gönül rahatlığıyla tüketiyoruz."

Programın içinden

İnceleme gezileri

Tabiat projesi programında şu sıralar çeşitli inceleme gezileri bulunmakta. Bu gezilerin amacı, proje çerçevesinde yaymaya çalıştığımız bilgileri daha da anlaşılır hale getirmek. Hem gezerek, hem görerek bilgi edinmeyi sevenler için uygun bir fırsat bu geziler. [İşte bu yılki gezi programımız:](#)

SWB Tesisleri

Gidilecek yer: SWB Bonn Güneş enerjisi tesisleri (SWB Solardachbesichtigung)
Tarih: 21. Eylül 2013 Cumartesi saat 14:30 – 16:30 arası
Konu: Dünyamızın en büyük enerji kaynağı güneşten elektrik nasıl elde edilir, bunun için ne gibi tesisler gereklidir? Bu ve benzeri soruların cevabını bulmak için SWB binasının çatısına çıkıp bir uzman eşliğinde bu tesisleri inceleyeceğiz.

Pasif ev gezisi

Gidilecek yer: Pasif ev gezisi, Wachtberg-Bonn
Tarih: 26. Ekim 2013 Cumartesi saat 12:00 – 14:00 arası
Konu: Oda sıcaklığını her mevsimde koruyabilmek için tasarlanan bu evlerin özelliği, neredeyse hiç yakıt kullanmadan evin kendi kendini ısıtmasıdır. Yakıt bağımlılığı son derece az olduğu için bu evlere pasif ev denmektedir. Sistemin nasıl çalıştığını bize mimar sayın Künzal açıklayacak.

Doğal enerji kaynakları gezisi

Gidilecek yer: organik enerji santrali, pelet (sıkıştırılmış talaş briketi) fabrikası, Rüzgar enerjisi tesisleri, Westerwald (Bu gezi için otobüs kiralananacaktır)
Tarih: 23. Kasım 2013 Cumartesi, hareket saati 9:30 – dönüş saat 16:00
Konu: Bu gezide doğal kaynaklardan nasıl enerji elde edildiğine ve rüzgardan nasıl elektrik üretildiğine tanık olacağız.

İnceleme gezilerine katılım tamamen ücretsizdir. Buluşma yer ve saatleri kayıt yaptıranlara sonradan bildirilecektir. Kayıt için 0176-67745779 no lu telefonu arayabilirsiniz.

Diğer faaliyetlerimiz hakkında bilgi edinmek için bizi arayınız

Ökozentrum Bonn e.V.

Gefördert durch:

Tabiat Proje dergisi

Eylül - Ekim 2013
Yayınlayan: Fachstelle für interkulturelle Bildung und Beratung – FibBB e.V.

Landsbergerstr. 63, 53119 Bonn
İnternet: www.tabiat-natur.de
e.mail: tabiat@fibb-ev.de

Proje yönetimi:
Mona Kheir El Din: 0228-24 29 17 57
Faik Salgar: 0176-67 74 57 79

Hinweis in eigener Sache: Fotos und Grafiken ohne Quellenangabe gehören dem FibBB e.V.

Wir legen viele Strecken zu Fuß,
mit dem Auto, mit dem Fahrrad
und mit Bus und Bahn zurück.
Aber weißt du, welches Verkehrsmittel
am umweltfreundlichsten ist?
Schneide die Puzzleteile an den
schwarzen Linien aus und lege
das Bild richtig zusammen,
damit du die Antwort
auf diese Frage
lesen kannst.

CC-BY-NC-SA 3.0
Bilderquelle:
www.umwelt-im-unterricht.de
Bundesministerium für Umwelt,
Naturschutz und Reaktorsicherheit
9/2012
Erstellung Puzzle: www.fotono.com

<p>Die Umwelt am schlechtesten</p> 		<p>Wel sollte man für kurze Strecken nutzen?</p> <p>Das umweltfreundlichste Verkehrsmittel für kurze Strecken ist das Fahrrad.</p>	<p>Für die längere Strecken?</p> <p>Das umweltfreundlichste Verkehrsmittel für längere Strecken ist die Bahn.</p>
			
<p>Für längere Strecken regnet, dann sollte man</p> 			
	<p>oder wenn es in Strömung dann Bus oder Bahn benutzen</p> 	<p>kurze Strecken nutzen</p> <p>Fahrrad ist ein umweltfreundliches Verkehrsmittel.</p>	<p>Welche ist das umweltfreundlichste?</p> <p>Das umweltfreundlichste Verkehrsmittel für kurze Strecken ist das Fahrrad.</p>
			<p>Welches Verkehrsmittel ist die umweltfreundlichste Fortbewegung?</p> <p>Die umweltfreundlichste Fortbewegung ist das Laufen.</p>